

Suomen köyhyyden ja syrjäytymisen vastainen verkosto EAPN-Fin:

Lapset eivät saa joutua laman maksajiksi – 1990-luvun laman virheitä lapsiperheiden palveluiden leikkauksissa ei saa toistaa

Kuntien palveluilla on keskeinen merkitys lasten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin edellytyksiin. Lasten ja lapsiperheiden palveluihin panostaminen on vaikuttavinta hyvinvointipolitiikkaa. Suomessa käytetään jo nyt julkisiin hyvinvointipalveluihin, kuten koulutukseen, sosiaalihuoltoon ja terveydenhuoltoon vähemmän rahaa kuin muissa Pohjoismaissa. Taloustaantumien varjolla ei saa leikata lasten ja lapsiperheiden palveluita. 1990-luvun laman virheitä palveluiden leikkauksissa ei saa toistaa.

Jo nyt lasten päivähoitossa on ylisuuria ryhmiä. Päivähoidon ryhmäkokoja tulee lasten kasvun ja kehityksen turvaamiseksi pienentää. Kouluterveydenhuoltopalvelut ovat heikentyneet selvästi viimeisen kahden vuosikymmenen aikana. Koulukuraattori- ja koulupsykologipalveluiden saatavuudessa on erittäin suuria alueellisia eroja. Peruskoulujen oppilashuollon ja lukioiden ja ammattioppilaitosten opiskeluhuollon palvelut ovat alimitoitettuja.

Lasten sosiaali- ja terveystalouden saatavuudessa on tällä hetkellä merkittäviä puutteita sekä kuntakohtaisia ja alueellisia eroja. Tähän on kiinnittänyt huomiota myös YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen täytäntöönpanoa valvova lapsen oikeuksien komitea. Komitea on suositellut, että Suomi ryhtyy tehokkaisiin toimenpiteisiin, joilla turvataan kaikille lapsille tasa-arvoinen pääsy palveluihin ja palveluiden saatavuus heidän asuinkunnastaan riippumatta. Lainsäädännön lisäksi kunnissa tulisi noudattaa palveluiden järjestämisestä annettuja laatusuosituksia.

Ehkäisevään terveystalouteen ei resursoida riittävästi, mikä näkyy sekä äitiys- ja lastenneuvolatyössä että erityisesti kouluterveydenhuollossa. Neuvolapalveluissa on merkittäviä kuntakohtaisia eroja, joten eri kunnissa asuvat joutuvat keskenään eriarvoiseen asemaan.

Lapsiperheiden arjen ongelmiin ei usein ole tarjolla apua riittävän varhaisessa vaiheessa, minkä seurauksena ongelmat pääsevät syvenemään. Lapsiperheiden kunnallisten kotipalveluiden saatavuus on romahtanut. Monessa kunnassa perhe- ja kasvatustalouteen on pitkät jonot. Samanaikaisesti kun ehkäisevien palvelujen saatavuus on heikentynyt, on lastensuojelutoimenpiteiden piirissä olevien lasten määrä kasvanut.

Säästäminen ehkäisevissä lasten ja nuorten hyvinvointipalveluissa on inhimillisesti ja taloudellisesti kallista. Ongelmien kasvaessa myös niiden hoitoon vaadittavat kustannukset kasvavat. Joidenkin lasten kohdalla seuraukset voivat osoittautua korjaamattomiksi. Niin kutsuttujen säästöjen hinta tulee lopulta niin kuntien kuin koko yhteiskunnankin maksettaviksi.

Kunnissa laadittavana olevat uuden lastensuojelulain mukaiset lastensuojelusuunnitelmat sekä meneillään oleva kunta- ja palvelurakennemuutos tarjoavat mahdollisuuden vahvistaa ja kehittää lasten ja lapsiperheiden hyvinvointipalveluita. Toimivilla kunnallisilla hyvinvointipalveluilla voidaan vaikuttavasti edistää lasten ja nuorten hyvinvointia, ennaltaehkäistä ja havaita ajoissa uhkatekijöitä sekä korjata jo syntyneitä ongelmia. Kuntien kannattaa panostaa ehkäiseviin toimiin ja palveluihin, kuten päivähoitoon, neuvolatyöhön, koulun oppilashuoltoon ja lapsiperheiden kotipalveluihin.

Helsingissä 7. toukokuuta 2009
Suomen köyhyyden ja syrjäytymisen vastainen verkosto EAPN-Fin

Lisätietoja:
Esa Iivonen
johtava asiantuntija, lapsen oikeudet ja lapsi- ja perhepoliittinen vaikuttaminen
Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry
puh. 075 324 5581,040 757 9950, sähköposti: esa.iivonen@mll.fi

EAPN-Fin – Suomen köyhyyden ja syrjäytymisen vastainen verkosto – on avoin köyhyyttä ja syrjäytymistä vastaan toimiville järjestöille, ryhmille ja kansalaisille. Verkosto on perustettu vuonna 1994 ja siihen kuuluu 33 järjestöä tai muuta yhteisöä. EAPN-Fin on Euroopan köyhyyden vastaiseen verkoston, European Anti-Poverty Networkin eli EAPN:n jäsen. Lisätietoja: www.eapn-fin.org.